

Penetran Travmaya Bağlı Kataraktlar ve Yaş ile İlişkisi

Fatma Altınsoy (*), Cahit Özgün (**)

ÖZET

Amaç: Penetran travmalara bağlı katarakt olgularının yaş ile ilişkisini araştırmak.

Metod: İÜİTF Göz hastalıkları A.D.'da 1991-2000 yılları arasında reperasyon da dahil tüm cerrahi operasyonları bölümümüzde gerçekleştirilmiş 56 penetran yaralanmaya bağlı travmatik katarakt olgusu retrospektif olarak incelendi, yaşa göre dağılımı, travma etkeni ve başvuru anına dek geçen süre kaydedildi.

Bulgular: Hastaların yaşları 1.5 ile 51 arasında değişmekte olup 29'u (%52) 16 yaşından küçük ve 27'si (%48) 16 yaşından büyük idi. 40 yaşından sonra olgu sayıları anlamlı olarak azalmaktaydı.

Sonuç: Penetran travmalara bağlı kataraktlar çocuk ve gençlerde daha sık görülmektedir.

Anahtar Kelimeler:

SUMMARY

The Relationship Between the Age and Penetrating Traumatic Cataracts

Purpose: To evaluate penetrating traumatic cataract and relationship with the age

Method: We retrospectively evaluated 56 patients' files with penetrating traumatic cataract seen and operated between 1991-2000 in our department. Age, cause of trauma and the time between injury and hospitalisation date are recorded.

Results: The age range of patients were 1.5-51 and 29 of them (%52) was younger than 16 and 27 (%48) of them was older. After 40 years of age, penetrating traumatic cataract seen rarely.

Conclusion: Penetrating traumatic cataract rate is higher children and teenagers than adults.

Key Words: Penetrated ocular trauma, cataract, age

GİRİŞ

Göz travmaları, özellikle de penetran tip yaralanmalar önlenebilir görme kaybının en önemli nedenlerinden biridir. Delici tip yaralanmalar, çocuklarda diğer yaş gruplarına göre daha sıktır. Son yıllarda yapılan bir ça-

lışmada, daha önce oküler travma öyküsü olan kişilerde 5 yıl içinde yeni travma beklentisi 3 kat yüksek bulunmuştur (1). Eğer her iki gözde de geçirilmiş travma öyküsü varsa bu risk beş kat fazladır. Bu tip travmalar oküler infeksiyonların da major predispozan faktörlerinden biri olup yapılan çalışmalarda kültür pozitif endoftalmilerin

(*) Asistan Dr., İ.Ü.İ.T.F. Göz Hastalıkları A.D.

(**) Prof. Dr., İ.Ü.İ.T.F. Göz Hastalıkları A.D.

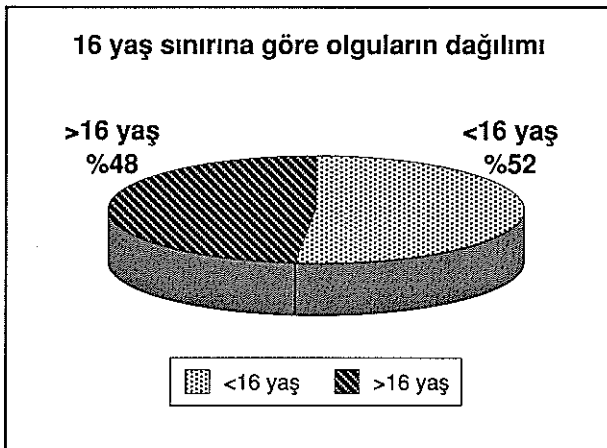
yaklaşık %25'ini travmatik endoftalmiler oluşturmaktadır (2,3). Göz travmalarının artışı ile birlikte travmatik katarakt olguları da artmaktadır. Travmatik kataraktlardaki görme prognozu cerrahiye bağlı olduğu kadar gözdeki hasarın derecesi ile de ilgilidir. Sonuç olarak ortaya çıkacak görme keskinliği, kırıcı ortamların düzenliliği ve saydamlığına, retina ve vitrenin durumuna, birlikte ambliopi varlığına ve göz içi basıncının kontrolüne bağlıdır. Travmatik kataraktlardaki komplikasyonların normal katarakt operasyonlarına oranla daha yüksek olması, olguların çoğunlukla tek taraflı oluşu, gençlerde daha sık görülmesi görme rehabilitasyonunun sağlanmasını zorlaştırmaktadır. Deprivasyon ambliopisinin önlenmesi için erken yaştaki çocuklarda acil rehabilitasyon gereklidir. Rehabilitasyon alternatiflerinden intraoküler lens uygulaması her yaş grubu için pratik bir seçenek gibi görünmektedir. Çocuklarda İOL implantasyonları için 1-3 yaş sınır kabul edilir. Katlanabilir akrilik lenslerin erişkin boyları bile infant gözünde çok az travma ve arka kapsül distorsiyonuna yol açarlar.

Çalışmamızda 1991-2000 yılları arasında İ.Ü.İ.T.F Göz Hastalıkları A.D.'na başvurmuş, reperasyon da dahil tüm cerrahi operasyonları bölümümüzde gerçekleştirilmiş 56 penetran travmaya bağlı travmatik katarakt olgusu retrospektif olarak incelendi, yaşa, cinsine göre dağılımları ve travma etkeni kaydedildi.

BULGULAR

1991-2000 yılları arasında başvurmuş 56 olgunun yaşları 1.5 ile 61 arasında değişmekte olup olgular 16 yaşından küçükler ve erişkinler olarak iki gruba ayrıldı. Ortalama yaş 19.29 ± 14.6 olup 40 yaşından sonra olgu sayıları anlamlı olarak azalmakta idi. Hastaların 29'unun 16 yaşından küçük (%52) ve 27'sinin 16 yaşından büyük olduğu saptandı (%48) (Şekil 1). Yaşlara göre

Şekil 1. Olguların yaşa göre dağılımı

Tablo 1. Olguların yaşa göre dağılımı

Yaş Grubu	Olgu Sayısı	% Oranı
0 - 5	11	19
6 - 12	11	19
13 -16	7	12
17 - 20	7	12
21 - 30	8	14
31 - 40	8	14
40 yaş üstü	4	7

Tablo 2. Gözler arası dağılım

	Olgu Sayısı	Yüzde
Sağ göz	33	59
Sol göz	23	41

re olgu sayıları incelendiğinde en fazla olgunun 5-16 yaşları arasında olduğu görüldü (Tablo 1). Gözler arası dağılım incelendiğinde sağ gözde yaralanma 33 vakada, sol yaralanma ise 23 vakada görüldü (%49 ve %41) (Tablo 2).

Travmaya bağlı etkenler incelendiğinde bıçak, makas gibi delici aletlere bağlı yaralanmaların en sık görüldüğü, (15 olgu, %26.8); bunu düşme, çarpmaya bağlı yaralanmaların izlediği saptandı (11 olgu, %19.6). Bu iki etkeni metal çapağına bağlı yaralanmalar ve sapan-taş yaralanmaları izliyordu (Tablo 3). Travma ile başvuru arasındaki süre incelendiğinde 56 hastanın 41'inin ilk iki günde geldiği saptandı, 10 hasta ise 3-5. günlerde başvurmuştu. Başvuru süresi ortalama 1,7 gün idi. Penetran yarası spontan kapanıp korneal lökom ile geç dönemde başvuran 5 hasta başvuru süresi ortalamasına alınmadı (Tablo 4).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Göz travmalarının tüm tipleri erkeklerde daha sık görülmektedir. Çalışmamızda penetran travmaya bağlı katarakt insidensi erkeklerde %73 bulunmuştur. 16 yaşından küçüklerde erkek/kadın oranı 1.9 iken erişkin

Tablo 3. Travma etkenlerinin dağılımı

Travma Nedeni	Olgu Sayısı	Yüzde Oranı
Trafik kazası	2	3,9
Metal çapağı	7	12,5
Kesici, delici alet (bıçak, makas, iğne...)	15	26,8
Dal, diken, ağaç parçası	6	10,7
Cam, porselen	5	8,9
Düşme, çarpma	11	19,6
Sapan, taş	7	12,5
Kalem	1	1,7
Parmak	1	1,7
Kemer tokası	1	1,7

Tablo 4. Travma-başvuru arasında geçen süre

Başvuru Zamani	Hasta Sayısı	% Oranı
1 - 2. gün	41	73.3
3 - 5. gün	10	17.8
>15 gün	5	8.9

grubunda bu oran 4.4'dür. Erişkin yaş grubunda erkeklerin penetran travmaya maruz kalma insidensi sosyal yaşama daha aktif katılmalarından dolayı daha yüksektir. Çocuklarda cinsiyet arasındaki fark erişkinler kadar belirgin değildir. Bowman ve arkadaşları da penetran yaralanmalara bağlı travmatik kataraktlı olguların %79'unun erkek olduğunu belirtmişlerdir (8).

Çalışmamızda 16 yaşın altındaki vakaların oranı %52 olup Dürük ve arkadaşları 20 yaşın altındaki hastaların oranını %60, Çeliker ve arkadaşları %66.4, Arıcı ise %53 bulmuşlardır (9,10,11).

Olgularımızın %59'u sağ göz, %41'i sol göze lokalize idi. Rabzadeh sağ yaralanma oranını %61, Serhan ise %53 bulmuştur (12,3).

Çalışmamızda bıçak, makas, iğne gibi kesici ve de-

lici aletlerle yaralanma en önemli travma etkeni olarak saptanırken, Yılmaz ve arkadaşları en sık etkeni kesici aletler, Sızmaz ve arkadaşları sopa, Ropoport ve Ünlü ise taş olarak bildirmişlerdir (13,14,15,16).

Her ülkenin, hatta bölgenin iklim ve coğrafik yapısı, sosyal ve kültürel özellikleri, alışkanlıkları, gelenek ve göreneklere, nüfus dağılımı ve ekonomik özellikleri hem yaralanma şeklini hem de yaralanma nedenini etkilemektedir. Olgularımızda beş yaşın altındaki gruptaki vizyonun daha geç dönemde travmaya maruz kalan gruptan anlamlı olarak düşük bulunması da deprivasyon ambliopisinin önlenmesi için acil rehabilitasyonun gerekliliğini ortaya koymaktadır. Göz cerrahisindeki yeni gelişmeler ve küçük yaş grubunda enerjik yaklaşım, ambliopiye önlemeye yönelik çabalar ve komplikasyonlar açısından dikkatli takipler travmatik kataraktlardaki vizüel sonuçları yükseltecektir. Travmaların önlenabilir körlüklerin en önemli sebebi olduğu unutulmamalı ve çocuklar kadar ailelerin de bilinçlendirilmesine yönelik adımlar atılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Wong T, Klein B: The prevalence and 5 year incidence of ocular trauma, *Ophthalmology*, 2000; 107: 2196-2202
2. Bohigian GM, Olk J: Factors associated poor visual results in endophthalmitis, *Am J Ophthalmol*, 1986; 101:332-334
3. O'Brien TP, Choi S: Trauma related ocular infections, *Ophthalmol Clin Nort Am*. 1995; 8: 667-679
4. Serhan AK: Travmatik Kataraktlar, *Uzmanlık Tezi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, İstanbul*, 1980
5. Kaşaloğlu M: Echographic findings in eyes with traumatic cataract, *Am. J. Ophthalmology*, 1985; 99:456
6. Postalcioglu AF: Travmatik kataraktlarda intraoküler lens implantasyonu, *Uzmanlık Tezi, Beyoğlu hastanesi, İstanbul*, 1990
7. Arıtürk N, Öge İ, Öge F, Erkan E: 0-12 yaş grubu çocuklarda perforan göz yaralanmalarında vizüel prognoz, *T Oft Gazetesi*, 1998; 29: 70-76
8. Bowman RJ, Yorston D, Wood M, Gilbert C, Foster A: Primary intraocular lens implantation for penetrating lens trauma in Africa, *Ophthalmology*, 1998; 105: 1770-1774
9. Dürük K, Budak K, Tuacı E, Işıkçekiş Y, Çekiç O: Delici göz yaralanmalarında prognostik faktörler, *T.Oft. Gaz*, 1994; 24: 216-219
10. Çeliker Ü, Çelebi S, Atas M, Esmerligil S, Kükner Ş, Ak-yol N: Elazığ ve yöresinde delici göz yaralanmaları, *MN Oftalmoloji*. 1996; 3: 86-8
11. Arıcı MK, Topalkara A, Güler C, Erdoğan H, Perforan göz yaralanmaları. *T Oft Gaz*, 1998; 28: 242-246

12. Rabizadeh B, Travmatik kataraktlarda IOL implantasyonu ve prognozu, Uzmanlık Tezi, 1994, İstanbul Tıp Fakültesi
13. Yılmaz A, Kuęu S, Özgün C, Öngör E: Çocuklarda delici göz yaralanmalarında görme prognozu, T. Oft Gaz, 1995; 25: 252-257
14. Sızmaz S, Ekinciler ÖF, Mirza FE, Kış O: Kliniğimizde 12 yıl içinde çocuklarda görülen delici göz yaralanmalarının değerlendirilmesi, XXI. Ulusal Türk Oftalmoloji Kongresi, 1987; 1109-1116.
15. Rapoport I, Romem M, Kinek M, Koval R, Teller J: Eye Injuries In Children in Israel, A Nationwide, Collaborative Study, Arch Ophthalmol, 1990; 108: 376-379
16. Ünlü N, Yalvaç IS, Nurözler A, Yazar Z, Kasım R, Duman S: Travmatik kataraktlar ve göz içi lens uygulamaları. T Oft Gaz, 1992; 141-144